

บทคัดย่อ

บทคัดย่อคุณุฎนิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรคุณุฎบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและพัฒนาชนบท

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการบริหารการพัฒนาชนบทสำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดภาคใต้ตอนบน

โดย

นายสุนทร พูนเอียด

พฤษภาคม 2542

ประธานที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการบริหารการพัฒนาชนบทสำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดภาคใต้ตอนบน (2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการบริหารการพัฒนาชนบทสำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร (3) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาความรู้ในการบริหารการพัฒนาชนบทสำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยมีขั้นตอนในการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับพัฒนาหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรจำลอง

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติการเพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

ผลการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์จากตัวอย่าง ผู้นำท้องถิ่นที่เป็นคณะกรรมการสภาตำบลที่จะยกฐานะเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในปี พ.ศ. 2540 ในจังหวัด กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช พังงา ภูเก็ต ระนอง และสุราษฎร์ธานี จากจำนวน 228 คน และเอกสาร รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย อายุ 42-50 ปี จบการศึกษา ประถมปีที่ 4 เป็นคณะกรรมการสภาตำบล มากกว่า 4 ปี ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน รายได้ไม่เกิน 30,000 บาท ต่อปี และหลังจากที่สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลแล้วเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ร้อยละ 50 เท่านั้น สำหรับปัญหาด้านความรู้ การปฏิบัติงานและประเด็นหัวข้อที่ต้องการฝึกอบรมสรุปได้ดังนี้

1) มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของผู้นำระดับปานกลางเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ การควบคุมงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานพระราชบัญญัติสภาตำบล ภาวะความเป็นผู้นำท้องถิ่น การจัดทำแผนโครงการและการประสานงานตามลำดับ

2) มีปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นำท้องถิ่นระดับปานกลางเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องการประเมินผลการปฏิบัติงาน การควบคุมงาน การบริหารงบประมาณ การประสานงานการจัดทำแผนโครงการและภาวะความเป็นผู้นำท้องถิ่นตามลำดับ

3) ผู้นำท้องถิ่นต้องการเข้ารับการฝึกอบรมระดับมาก เรื่องพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 การบริหารงบประมาณ การควบคุมงาน ภาวะความเป็นผู้นำท้องถิ่น การประเมินผลการปฏิบัติงานการประสานงานการจัดทำแผนโครงการพัฒนาตำบลและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามลำดับ

สำหรับผลการศึกษาจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีปัญหาในด้านความรู้การปฏิบัติงานในการบริหารการพัฒนาชนบททั้งด้านลักษณะส่วนบุคคล ภาวะความเป็นผู้นำท้องถิ่น การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 พัฒนาหลักสูตรจำลอง เมื่อสร้างโครงร่างหลักสูตรโดยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาขั้นที่ 1 มากำหนดกรอบในการสร้างโครงร่างหลักสูตรที่ประกอบด้วย

1) ปัญหาและความจำเป็น 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) หน่วยการอบรม และตรวจสอบ

โครงร่างหลักสูตรที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ 30 คน ตามหลักเทคนิคเคลฟาย จำนวน 3 รอบ พบว่า โครงร่างหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมาก

ขั้นที่ 3 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ผลการดำเนิน 2 ขั้นตอน คือ ผลการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ปฏิบัติการฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง 31 คน โดยมีการวัดก่อนหลังปฏิบัติการ พบว่าระดับความรู้เรื่อง โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล ภาวะความเป็นผู้นำท้องถิ่น หลักและกระบวนการบริหาร การพัฒนาชนบท ของกลุ่มตัวอย่างหลังการปฏิบัติการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ พบว่าหลังการปฏิบัติการฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนปฏิบัติการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกหน่วยการอบรม ส่วนผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและการฝึกอบรมในแต่ละหน่วย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้สำหรับการฝึกอบรมสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ข้อเสนอแนะ : ผู้วิจัยขอให้หน่วยงานราชการ ภาคเอกชนและองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนให้ทราบอำนาจและบทบาท หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งช่องทางที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาตำบล และขอเสนอให้รัฐบาล กำหนดเป็นนโยบายหลักค้ำโห้้องค์กรปกครองท้องถิ่น ดำเนินการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนขึ้นเอง เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองได้และการพัฒนาที่ยั่งยืนในที่สุด

ABSTRACT

Abstract of dissertation submitted to the Graduate School of Maejo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in Rural Planning and Development

A CURRICULUM DEVELOPMENT OF SHORT COURSE TRAINING IN RURAL
ADMINISTRATION DEVELOPMENT FOR THE MEMBERS OF TAMBON
ADMINISTRATION ORGANIZATION IN THE UPPER
SOUTHERN PROVINCES OF TH

BY

SUNTORN POONEAD

November 1999

Chairman: Associate Professor Dr.Thep Phon
Department/Faculty: Department of Agricultural Extension
Faculty of Agricultural Business

The purposes of this research were 1) to study background information to develop a rural development administration training course for the members of Tambon Administration Organizations (TAO) in the upper southern provinces; 2) to improve the training course to be compatible with the background information obtained; and 3) to evaluate the course and to make further improvements. The research was conducted in 3 stages:

Stage 1 : study of background information for course development

Stage 2 : development of a model curriculum

Stage 3 : implementation of the course to evaluate and to make further
improvements

Research results :

Stage 1 : Study of background information for course development

The field survey was conducted with a set of questionnaires eliciting needed data from 228 leaders who were Tambon Council (TC) members on the process of transforming into the councils of Tambon Administration Organizations in 1997 in Krabi, Chumporn, Nakornsrithamaraj, Pang-nga, Phuket, Ranong and Suratthani. Related literature and research were also exhausted. Most of the respondents were 42-50 years old, had finished the fourth grade of compulsory primary education, served as village leaders and also as TC members at the same time for over 4 years. Their annual incomes were 30,000 Baht at the most. After being officially recognized, only 50 percent of the respondents participated in the training to serve in the new positions more effectively. Their problems concerning knowledge, working and topics of training needed were as follows:

1. A moderate level of problems concerning understanding of roles and duties of leaders in budget administration, work supervision, evaluation of implementation of the Tambon Council Act, local leadership, program planning, and program coordination.
2. A moderate level of problems concerning laws related to implementation evaluation, work supervision, budget administration, coordination of project planning and local leadership.
3. A high level of local leaders' needs for training in the TAO Act and the TC Act 1990, budget administration, work supervision, local leadership, evaluation of coordination in Tambon development planning and natural resources conservation.

The results of the study on related literature and research revealed that local leaders had problems concerning knowledge and individual skills in rural development administration, local leadership, working in accordance with assigned roles and duties, and relationship with people and related agencies.

Stage 2 : Development of a model curriculum

1. The model curriculum based on the background information obtained was designed, consisting of (1) problems and needs, (2) course objectives and (3) training units.

2. The model curriculum was checked three times with the use of the Delphi technique by 30 specialists and found to have a high level of suitability and compatibility.

Stage 3 : Curriculum evaluation and improvement

The curriculum was implemented in training 31 samples of leaders, with the use of pretests and posttests. After the training, the leaders were found to have a greater amount of knowledge in the structure, roles, functions and TAO administration, local leadership, and principles and procedures of rural development administration. Their achievements of knowledge, attitudes and skills were also found to be higher, at a significance level of .05 for every training unit. The evaluation indicated suitability and compatibility of the curriculum with its objectives, and thus could be used for the training of TAO members.

Recommendations : Government agencies, private sectors and community organizations relevant to potential improvement of TAO members should provide training to people so that they will be aware of authority, roles and functions of TAO as well as how to join with TAO in Tambon development. In addition, the government should formulate a policy for local administration organizations to create community learning processes, thus leading to self-dependence and sustainable development